

2

Příznaky a diagnostika močových kamenů v ledvině a močovodu

Podtržené výrazy jsou uvedeny ve slovníčku.

Symptomy

Močové kameny v ledvině a močovodu bývají často spojovány s bolestivostí. Příznaky se však mohou projevat velmi silnou bolestí nebo naopak vůbec žádnou bolestí, v závislosti na parametrech močového kamene, jako jsou jeho velikost, tvar a lokalizace v močových cestách (schéma 1).

Velmi silná bolest (ledvinná kolika)

V případě, že kámen brání normálnímu průtoku moči močovodem, ucítíte velmi silnou bolest, označovanou jako ledvinná kolika. Jedná se o ostrou bolest v bedrech a boku (oblast těla mezi žebry a hřebenem kosti kyčelní). Pokud se kámen nalézá v močovodu, můžete bolest pociťovat v oblasti třísel nebo steh, muži rovněž ve varlatech (schéma 2).

Ledvinná kolika vzniká v důsledku náhlého zvýšení tlaku v močových cestách a stěně močovodu. Bolest přichází ve vlnách a nepolevuje ani při změně polohy.

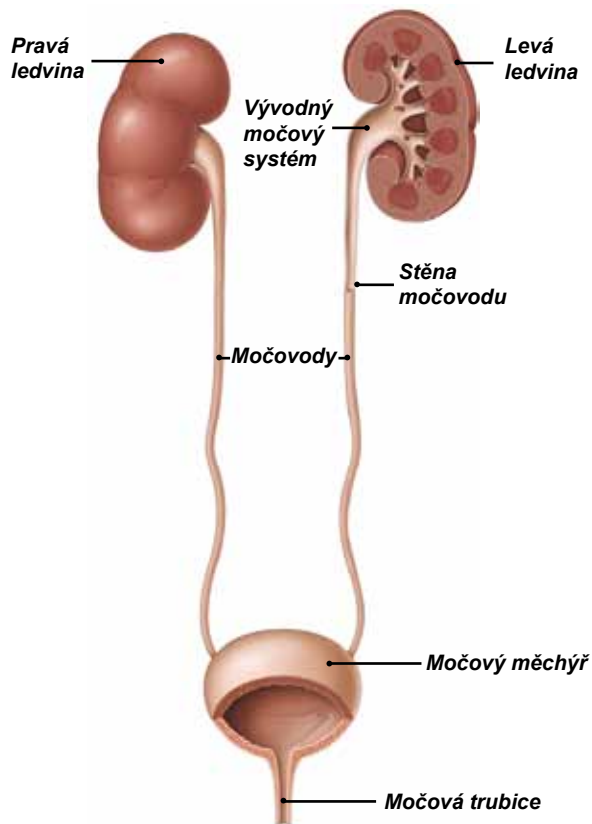

Schéma 1: Močové cesty

Kolika bývá popisována jako jeden z nejhorších bolestivých zážitků, podobně jako porod.

Ledvinnou koliku mohou doprovázet další symptomy:

- nevolnost
- zvracení
- krev v moči (moč je zbarvená dorůžova)
- bolest při močení
- horečka

Vzhledem k tomu, že ledvinná kolika představuje urgentní stav, měli byste kontaktovat svého lékaře nebo nejbližší zdravotnické zařízení, kde Vám pomohou bolest utiřit. V případě vysoké horečky je nezbytné vyhledat okamžitou lékařskou pomoc.

Tupá bolest

Močové kameny, které nezpůsobují obstrukci močového, mohou způsobovat tupou bolest v boku, která se vrací. Vzhledem k tomu, že tento typ bolesti může být rovněž příznakem dalších onemocnění, musíte podstoupit vyšetření, která pomohou odhalit, zda máte kameny v ledvině nebo močovodu.

Žádné symptomy

Některé močové kameny nevyvolávají žádné příznaky. Jsou označovány jako asymptomatické, a obvykle se jedná o kameny malé velikosti. Tyto kameny nebrání průtoku moči, protože se nalézají v dolní části ledviny nebo jsou přichyceny ke stěně močového. Asymptomatické kameny jsou obvykle odhaleny pomocí rentgenového (nebo jiného zobrazovacího) vyšetření indikovaného kvůli jinému onemocnění.

Zajímavá fakta

Každý rok se akutní ledvinná kolika vyskytne u jednoho až dvou jedinců z tisíce.

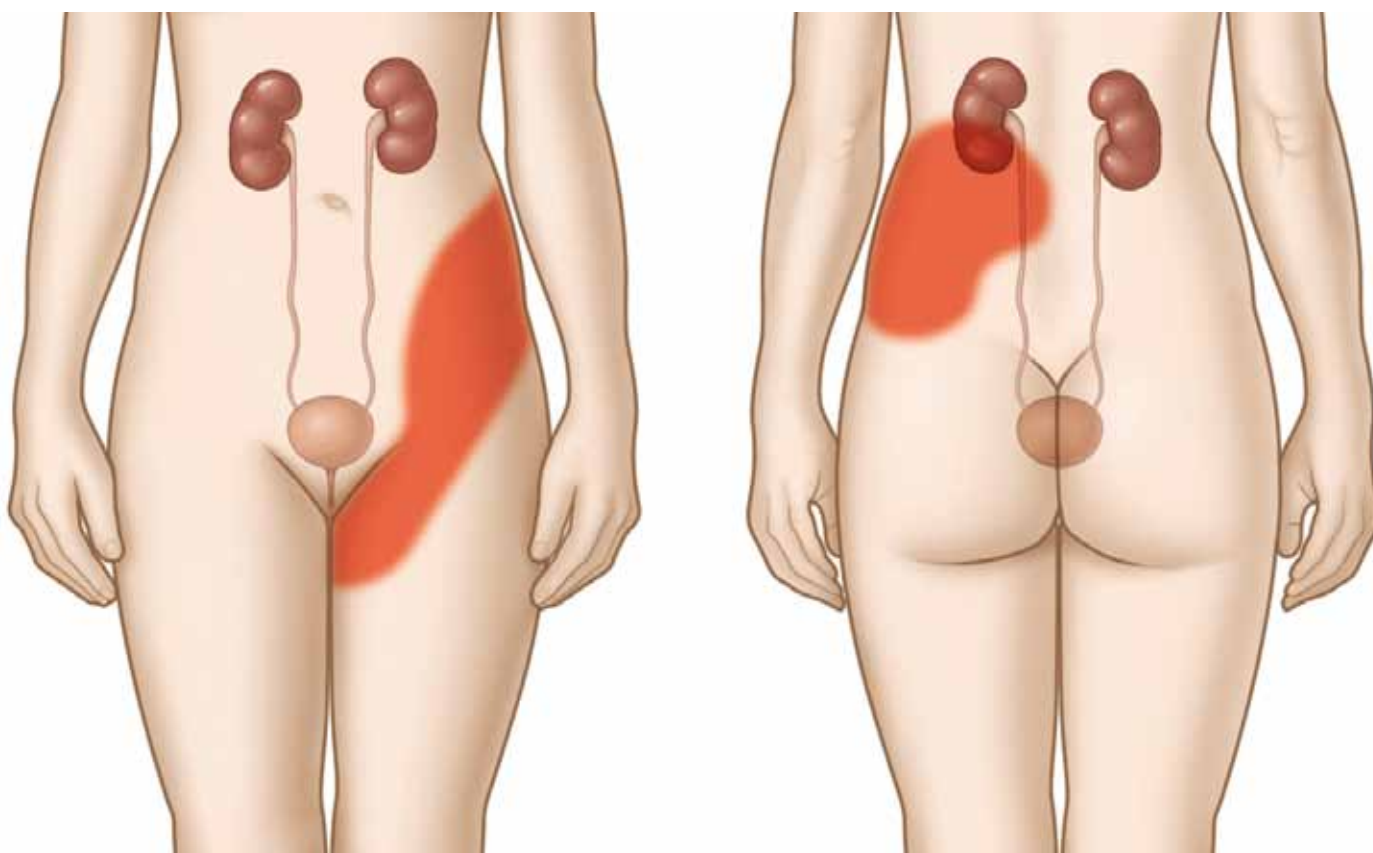

Schéma 2: Oblasti možného výskytu bolesti při ledvinné kolice.

Diagnóza

Pomocí různých testů se lékař pokusí stanovit příčinu Vašich symptomů, což je označováno jako diagnóza. Nejprve lékař nebo zdravotní sestra zjistí předchobí Vašich onemocnění (anamnézu) a provede fyzikální vyšetření. Dále indikuje zobrazovací vyšetření a v případě nutnosti i další testy.

Zobrazovací techniky

Pro stanovení přesné lokalizace kamene musí lékař získat snímky vnitřních orgánů. K tomu se používá **ultrazvuk**, který za pomoci zvuků o vysoké frekvenci vytváří obraz. Na základě zvětšení močových vývodných cest může lékař stanovit, zda kámen nezpůsobuje obstrukci.

Kromě ultrazvuku může být nezbytné provedení rentgenového snímku močových cest.

Další běžnou technikou je CT (počítačová tomografie). V rámci diagnostiky močových kamenů se užívá CT bez použití kontrastu (NCCT). Toto vyšetření jasně zobrazuje velikost, tvar a tloušťku kamene.

V některých případech se může lékař rozhodnout pro CT s užitím kontrastní látky nebo intravenózní urografie. Tyto testy poskytují doplňující informace o funkci ledviny a anatomii orgánů.

Rozbor kamenů a další testy

V případě, že máte ledvinnou koliku, lékař provede rozbor moči a krve s cílem odhalit, zda je přítomna infekce, nebo zda nedošlo k selhání ledviny.

Pakliže lékař předpokládá, že se kámen může vyloučit spolu s močí, může Vám doporučit filtrování moči. Kámen tak zachytíte a lékař bude moci provést jeho rozbor a stanovit jeho složení. Tato informace je velmi cenná, neboť pomůže zvolit nejvhodnější léčbu i preventivní opatření.

Pokud u Vás lékař zjistí vysoké riziko pro vznik dalších močových kamenů, doporučí doplňující testy – tzv. metabolické vyšetření. Tato vyšetření a jejich indikace jsou vysvětlena v samostatné brožuře (viz *Metabolické vyšetření u pacientů s kameny v ledvině a močovou*).

Tyto informace byly aktualizovány v červnu 2012.

Tato brožura je součástí programu Evropské urologické asociace s názvem Informace pro pacienty o močových kamenech v ledvině a močovodu a obsahuje obecné informace o tomto onemocnění. Konkrétní otázky týkající se Vašeho zdravotního stavu konzultujte se svým lékařem nebo jiným poskytovatelem zdravotní péče.

Tyto informace poskytla Evropská urologická asociace (EAU) ve spolupráci s EAU sekci pro urolitiázu (EULIS), the Urolithiasis Section of the EAU Young Academic Urologists Group a European Association of Urology Nurses (EAUN).

Obsah této brožury je v souladu s Guidelines Evropské urologické asociace.

Autoři:

Dr. Thorsten Bach	Hamburg, Německo
Dr. Murat Binbay	Istanbul, Turecko
Ms. Nicola Dickens	Londýn, Velká Británie
Ms. Bente Thoft Jensen	Århus, Dánsko
Prof. Dr. Thomas Knoll	Sindelfngen, Německo
Mr. André Mendes	Castelo Branco, Portugalsko
Dr. Francesco Sanguedolce	Barcelona, Španělsko
Dr. Christian Türk	Vídeň, Rakousko

přeložil prof. MUDr. Dalibor Pacík, CSc.